

प्रभाव दैनिक

National Daily

पत्रिका नआएमा, ठेगाना परिवर्तन
भएमा वा अन्य कुनै गुनासो/जिज्ञासा
भएमा निम्न माध्यमबाट हामीलाई
तत्काल सम्पर्क गर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ ।

 प्रभाव पब्लिकेशन प्रा.लि.
सिफल-७, काठमाडौं
०१-४३७३५७७, ९७६९८१५४००,
९८४१५५२१७, ९८४१२४६२६९
 marketing2prabhav@gmail.com

वर्ष १२

अंक २६८

काठमाडौं

संगलबार, १३ माघ २०८२

Prabhav National Daily

Tuesday, 27 January 2026

www.prabhavonline.com

पृष्ठ ८

मूल्य रु. ५१-

सुनसरी-१ मा तीव्र प्रतिस्पर्धा

हर्क, सरिन, टीकाराम र सुजेन्द्रबीच टक्कर

- » श्रम संस्कृतिका अध्यक्ष हर्क साम्पाङ, एमालेका टीकाराम लिम्बू, रास्वपाकी सरिन ख्युङ्वा तामाङ र कांग्रेसका सुजेन्द्र तामाङबीच टक्कर
- » २०४८ यता पाँचपटक एमाले, एकपटक माओवादी र एकपटक एमालेको समर्थनमा जसपाको जित
- » कम्युनिस्ट लालगढको रूममा सुनसरी-१ स्थापित

जेबी योजन

काठमाडौं- सातवटा संसदीय निर्वाचनको परिणामलाई आधार मान्दा सुनसरी-१ कम्युनिस्ट गढ हो । कम्युनिस्ट गढ भए पनि श्रम संस्कृति पार्टीका अध्यक्ष हर्क साम्पाङ र राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा)की सरिन ख्युङ्वा तामाङ (गोमा) को लोकप्रियताले कम्युनिस्ट शक्तिलाई छायामा पारेको छ ।

यहाँ नेकपा एमालेबाट टीकाराम लिम्बू र कांग्रेसबाट सुजेन्द्र गोले तामाङ उम्मेदवार छन् । अन्य दलका पनि उम्मेदवारहरू छन् । तर, हर्क र सरिन चुनावमा उत्रिँदा देशवासीको ध्यान सुनसरी-१ ले तानेको हो ।

रास्वपाकी सरिन ती उम्मेदवार हुन्, जसले २०७९ को चुनावमै कम्युनिस्ट गढ फ्रण्डे भत्काइदिएकी थिइन् । २०७९ को प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा एमाले समर्थित जनता समाजवादी पार्टी नेपालका उम्मेदवार अशोककुमार राईसँग उनी ४५३ मतको फिर्ता अन्तरले पराजित भइन् । अर्थात् अशोकले १७ हजार ०५९

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

चुनावी 'ग्राउण्ड' पुगेर गगनले गाए मधेसको गाथा

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाली कांग्रेसका सभापति गगन थापाले सर्लाही पुगेर मधेसको गाथा गाएका छन् । सोमबार सर्लाही पुगेका थापाले सर्लाहीका मतदातासँग जोडिन मधेसको गाथा गाएका हुन् । काठमाडौं-४ निर्वाचन क्षेत्र छाडेर सर्लाहीको क्षेत्र नम्बर ४ रोजेका गगनले सर्लाही प्रवेश गर्नासाथ त्यहाँको जमिनलाई ढोगेको बताए । 'म सर्लाहीको बेटा हुने कोसिस गर्न आएको छु । आजदेखि म तपाईंको भएको छु । जब सर्लाही प्रवेश गरें, यहाँको जमिनलाई ढोगें,' गगनले सोमबार आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रमा आयोजित सभामा भने । काठमाडौं छाड्नुअघि गगनले आफूले

सर्लाही-४ जान लागेको भन्दै भिडियो सन्देशसमेत जारी गरेका थिए । 'म मधेस जाँदै छु, किनकि म देश जोड्न चाहन्छु । म काठमाडौंका कथाहरू मधेस लगेर सुनाउन चाहन्छु अनि मधेसका कथा, व्यथा र पीडाहरूलाई बुझ्दै काठमाडौं ल्याएर सुनाउन चाहन्छु,' गगनले भनेका थिए । पूर्णरूपमा नेपाली बन्न आफू मधेस आइपुगेको गगनको दावी थियो । 'म काठमाडौंमा जन्मेको हुर्केको हुनाले यहाँको सुख दुख थाहा पाएँ । जब प्रदीप गिरीको संगत गरें । जबसम्म मधेसमा गएर सर्मापित गर्दिनँ, समाहित गर्दिनँ, मैले आफूभित्र मधेस र मधेसभित्र आफूलाई ल्याउन सकिदैन । तबसम्म म पूर्णरूपमा नेपाली बन्न सकिदैन,' सर्लाही पुगेर गगनले भने ।

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

सर्लाहीको 'ग्राउण्ड'मा गगनलाई चुनौती

अधिल्लो निर्वाचनमा काठमाडौं-४ मा नेकपा माओवादी केन्द्र र नेकपा एकीकृत समाजवादीसँग मिल्दा नेपाली कांग्रेसका गगन थापाले २१ हजार ३०४ मत पाएका थिए । उक्त निर्वाचनमा नेकपा एमालेका राजन भट्टराइले १३ हजार ८५५ मत पाएका थिए । राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा)ले गगनलाई जिताउन उम्मेदवार उठाएको थिएन । गगन अधिल्लो निर्वाचनमा नै सर्लाही-४ मा उम्मेदवार बन्ने तयारीमा रहेकामा अन्तिम समयमा रोकिएका थिए । यसपटक

काठमाडौं-४ मा ढुक्क नदेखिएपछि, उनी सर्लाही-४ पुगेका हुन् । गगनले अहिले रोजेको क्षेत्रलाई कांग्रेसको गढ मानिन्छ । यो क्षेत्रमा कांग्रेसबाट वीरेन्द्र सिंह टिकटका आकांक्षी थिए । उनी हाल मधेस प्रदेशसभा सदस्य छन् । अधिल्लो निर्वाचनमा सर्लाही-४ मा कांग्रेसका बागी उम्मेदवार डा. अमरेशकुमार सिंह निर्वाचित भएका थिए । सिंहले २० हजार १७ मत पाउँदा उनका प्रतिस्पर्धी कांग्रेसका नगेन्द्रकुमार रायले १८ हजार २५२ मत पाएका थिए ।

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

सन्दर्भः वैदेशिक रोजगार

कोरियाले साढे ३८ प्रतिशतले घटायो इपिएसमार्फत लैजाने कामदारको कोटा

- » यो वर्ष नेपालसहित १७ मुलुकबाट ८० हजार कामदार लैजाने
- » गत वर्षको तुलनामा ३८.५ प्रतिशत अर्थात् ५० हजार न्यून
- » सबैभन्दा बढी उत्पादन क्षेत्रमा ५० हजार कामदार लैजाने तयारी
- » मौसमी कामदारको रूममा ई-८ भिसामा लैजाने कोटा बढाइयो

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- दक्षिण कोरियाले यो वर्ष (सन् २०२६) रोजगार अनुमति प्रणाली (इपिएस) मार्फत लैजाने विदेशी कामदारको कोटामा उल्लेख्य कटौती गरेको छ । गत वर्षको तुलनामा साढे ३८ प्रतिशत कम संख्यामा विदेशी कामदार लैजाने योजना कोरिया सरकारले बनाएको हो । कोरियाको रोजगार तथा श्रम मन्त्रालयका अनुसार विभिन्न क्षेत्रमा ई-९ भिसामार्फत यो वर्ष विभिन्न मुलुकबाट ८० हजार कामदार लैजानेगरी कोटा निर्धारण गरिएको छ । जबकि, गत वर्ष सन् २०२५ मा एक लाख ३० हजार जनाको कोटा छुट्याइएको थियो । यो वर्ष लग्ने कामदार सबैभन्दा

बढी उत्पादन क्षेत्रमा ५० हजार जना रहेको बताइएको छ । यस्तै कृषि तथा पशुपालनतर्फ १० हजार, निर्माणमा दुई हजार, मत्स्यपालनमा सात हजार, सेवा क्षेत्रमा एक हजार हुने जनाएको छ । त्यस्तै, मागको उतारचढावलाई सम्बोधन गर्न १० हजार आरक्षित कोटा राखिएको छ । उल्लिखित कोटा कोरिया सरकारले श्रमबजारमा भएको मागको पूर्वानुमानको विश्लेषण र सम्बन्धित क्षेत्रहरूमा ई-९ भिसावाला कामदारको आवश्यकताका आधारमा निर्धारण गरिएको मन्त्रालयले जनाएको छ । कोरिया सरकारले कोरोना महामारीपछि विदेशी कामदारका अस्थायी

आवश्यकतालाई पूर्ति गर्ने क्रम प्रायः पूरा भइसकेको जनाउँदै आएको छ । जसले गर्दा हालैका समयहरूमा उत्पादन र निर्माण क्षेत्रहरूमा कामदार रिक्त हुने अवस्था उल्लेखनीयरूपमा घटेको बताइन्छ । साथै, विश्वव्यापीरूपमा देखापरेको आर्थिक मन्दिका कारण कोरियाली रोजगारदाता प्रभावित हुँदा यसको असर इपिएस प्रणालीमा देखापरेको उल्लेख गरिएको छ । यो वर्ष विदेशी कामदार छनोट गर्ने योजनाको सन्दर्भमा कोरियाली श्रम मन्त्रालयले पाँचवटा 'लाइसेन्सिड' चरणहरू आयोजना गर्ने छ । जसअन्तर्गत कोरियन भाषा परीक्षा, स्किल टेस्ट, काम गर्ने क्षमता मूल्यांकन,

रोस्टर रजिस्ट्रेशन र मेडिकल चेकजाँच रहेको छ । यस वर्षदेखि सन् २०२३ मा अस्थायीरूपमा ल्याइएको पानीजहाज निर्माणको कोटालाई पनि उत्पादन क्षेत्रमै गाभ्ने मन्त्रालयले जनाएको छ । कामदार पठाउने कार्यलाई सहज र गुणस्तरीय बनाउन प्रस्थानको प्रतीक्षा समय घटाउन र इपिएससँग सम्बन्धित ठगी तथा विचौलियाका गतिविधिहरू रोक्नका लागि आप्रवासी स्रोत केन्द्रले गुह मन्त्रालयअन्तर्गतका विभागहरूलाई सक्रिय गराएको छ । आवेदन दिइसकेका कामदारहरूका लागि इपिएसको आधिकारिक वेबसाइटमा सूचना प्रवाह गर्ने, मार्गदर्शन दिन, आवश्यक शुल्क तयारी गर्नलगायतका काममा समन्वय गर्न केन्द्रले विभागलाई आग्रह गरेको छ । त्यस्तै, कोरियाले ई-८ भिसाअन्तर्गत मौसमी कामदारका लागि एक लाख नौ हजार कोटा छुट्याएको छ । मौसमी कामदार भने सन् २०२५ को भन्दा १३ हजार बढी लग्ने तयारी रहेको जनाइएको छ । यस्ता कामदारले घट्टो जनसंख्या र लामो समयदेखि श्रमअभाव भोगिरहेका ग्रामीण क्षेत्रमा सहयोग पुग्ने सरकारको दावी छ ।

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

आचारसंहिता उल्लंघन गर्नेविरुद्ध 'एक्सन'मा आयोग बालेन, हर्कदेखि शक्ति बस्नेतसम्मलाई सोधियो स्पष्टीकरण

- » रास्वपाबाट भ्रामा-५ मा उम्मेदवार रहेका बालेन्द्र शाह र श्रम संस्कृति पार्टीबाट सुनसरी-१ मा उम्मेदवार रहेका हर्क साम्पाङलगायत नेताविरुद्ध निर्वाचन आयोगमा उजुरी
- » बालेनले ओलीविरुद्ध हिंसात्मक, घृणात्मकजस्ता शब्द प्रयोग गरेको आरोप
- » हर्कले निर्वाचन प्रचारमा बालबालिकालाई प्रयोग गरेको आरोप
- » आचारसंहिता उल्लंघनबारे जवाफ दिन उम्मेदवारहरूको आनाकानी

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- भावी प्रधानमन्त्रीका उम्मेदवार घोषित राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा)का वरिष्ठ नेता बालेन्द्र (बालेन) शाह र श्रम संस्कृति पार्टीका अध्यक्ष हर्क साम्पाङविरुद्ध आचारसंहिता उल्लंघन गरेको आरोपमा निर्वाचन आयोगमा उजुरी परेको छ । दुवै उम्मेदवारहरूविरुद्ध भिन्नभिन्न प्रकृतिको आचारसंहिता

उल्लंघनको आरोपमा सोमबार उजुरी परेको हो । आयोगका सहायक प्रवक्ता श्रीस पुनका अनुसार उजुरीउपर छानविन हुने छ । 'उहाँहरूले आचारसंहिता उल्लंघन गरेको भनेर प्रमाणसहित उजुरी परेको छ, हामी छानविन गर्छौं,' उनले प्रभावसँग भनिन् । बालेन भ्रामा-५ र साम्पाङ सुनसरी-१ का उम्मेदवार हुन् । उजुरीमा बालेनले सामाजिक सञ्जालमार्फत दिएका अभिव्यक्तिहरू आचारसंहिता, प्रचलित कानून तथा लोकतान्त्रिक निर्वाचन प्रक्रियाको मर्मविपरीत रहेको दावी गरिएको छ । निवेदक धर्मराज तिम्लिस्ना

हुन् । उजुरीमा बालेनले हालै नेकपा एमालेका अध्यक्ष तथा पूर्वप्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको सन्दर्भमा दिएको टिप्पणीलाई लिएर आपत्ति जनाइएको छ । ओलीले हालै 'लाइम डिबेट'को प्रस्ताव गरेका थिए । प्रत्युत्तरमा बालेनले सामाजिक सञ्जालमा प्रयोग गरेका शब्दहरू लोकतान्त्रिक बहसको मर्यादाविपरीत रहेको भनिएको छ । बालेनले स्टारसमा भनेको '५६ जना बच्चाको हत्यारा', 'आतंकवादी' र 'देश जलाउने'जस्ता शब्दहरू कुनै प्रमाण, अनुसन्धान वा अदालतको निर्णयबिना लगाएका आरोप गम्भीर, आपराधिक र तथ्यहीन भएको दावी गरिएको छ ।

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

‘फेक रेस्क्यु’ धन्दाबाट पर्यटन क्षेत्र जोगाऊ

पर्यटन क्षेत्रमा हिमाल आरोहण नेपालको निकै आकर्षक क्षेत्र हो । आकाशबाट होस या पैदलै, हिमाल हेर्न नेपाल आउने पर्यटकको संख्या हजारौं हुन्छ । कोही हिमाल आरोहण गर्न आइपुगछन् भने कोही छेउबाट हिमाल हेर्नमात्र पनि पदयात्रामा पुगछन् । धेरैजसो पर्यटन व्यवसायी हिमाल हेर्न आउने पर्यटकमै निर्भर छन् । हिमाल आरोहण गाइड, पदयात्रा गाइड, हिमाली क्षेत्रका होटल पनि यही पर्यटनमा निर्भर छ । यसैगरी हवाई क्षेत्रको ठूलो हिस्सा पनि यही क्षेत्रको पर्यटकले धानेको छ ।

हिमाली क्षेत्रमा पर्यटनको जति अवसर छ, जोखिम उत्तिकै छ । हाइ अल्টিच्युडका कारण लेक लाग्ने, बिरामी हुने, विभिन्न दुर्घटना हुने घटना सामान्य हुन्छन् । यस्ता विपद्बाट बच्न पर्वतारोहण कम्पनी, ट्रेकिङ कम्पनीले पर्यटकका लागि स्वास्थ्य कार्यक्रमहरू बनाएका हुन्छन् । जसमा बिमादेखि उद्धारका कार्यक्रम पनि समावेश गरिन्छ ।

नियमितरूपमा विपद्मा परेका पर्यटकको उद्धारमा खट्ने कम्पनीहरूले विगत केही वर्षदेखि ‘फेक रेस्क्यु’ अर्थात् नक्कली उद्धारसमेत गर्दै आएको खुलेको छ । यसमा ट्रेकिङ तथा ट्राभल एजेन्सी, ट्रेकिङ गाइड, उड्डयन कम्पनी र अस्पतालहरूकोसमेत मिलेमतो भएको देखिएको छ । नेपाल प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरोले हालै गरेको अनुसन्धानमा एक हजार २४८ जनाको उद्धार गर्दा १७१ जनाको नक्कली उद्धार गरेको भेटिएको जनायो ।

छ वटा विभिन्न कम्पनीले गरेको यस्तो उद्धारमा १० करोड रूपैयाँभन्दा बढी अमेरिकी डलर बिमा दावी गरेको अनुसन्धानबाट खुलेको छ । कम्पनीहरूले ट्रेकिङ गाइडलगायतको मिलेमतोमा बिरामी हुनेखालको खाना खुवाउने, हाई अल्टिच्युड लाग्न नदिने भन्दै विभिन्न औषधि खुवाउने र बिरामी परेपछि उनीहरूलाई हेलिकप्टरबाट उद्धार गर्ने गरेको खुलेको छ ।

हेलिकप्टरबाट निकै महँगो भाडा लिएर उद्धार गर्ने र त्यसपछि अस्पतालमा राखेर महँगो बिल तयार पारेर बिमा कम्पनीबाट रकम भुक्तानी लिने गरिएको भेटिएको छ । उपचारका क्रममा गम्भीर समस्या भएको देखाएर अस्पतालहरूले महँगो बिल तयार पार्ने र भुक्तानीका लागि बिमा कम्पनीसँग दाबी गर्छन् । यी सबै धन्दा गिरोहमार्फत चलाइने र यस्तो धन्दाले नेपालको पर्यटन क्षेत्रकै छवि बिगारेको देखिएको छ ।

कुनै पनि सेवामा ठगी भएमा त्यसको प्रभाव नराम्रो हुन्छ नै । कुनै ग्राहकले आफू ठगोको महसुस गरेमा त्यो अनुभव आफ्ना साथीभाइदेखि अरूलाई पनि सुनाउने गर्छन् । जसले गर्दा हिमाल देखाएर धानेको नेपालको पर्यटन क्षेत्र ओरालो लाग्ने निश्चित छ । त्यसैले सरकारले यस्तो विषयमा अनुसन्धान बढाएर सुधारको आशा देखाएको छ । चाँडै यस्ताखाले धन्दाको अन्त्य गरेर पर्यटन क्षेत्र धुमिल बनाउन खोज्नेहरूलाई कडा कारवाही गरौस् । फेक रेस्क्युको धन्दाबाट मुलुकको पर्यटन क्षेत्र जोगाऊ ।

□ पुष्पराज गिरी

“

जब कुनै राष्ट्र आन्तरिक रूपमा कमजोर हुन्छ, बाह्य शक्तिका लागि त्यसमा प्रभाव जमाउनु सजिलो हुन्छ । नेपालमा यही खतरा बढ्दै गएको छ । नेपालमाथि भविष्यमा देखिन सक्ने

कूटनीतिक दबाबहरू बहुआयामिक हुन सक्छन् । पूर्वाधार परियोजना, ऊर्जा सम्झौता, सीमा व्यवस्थापन, सुरक्षा सहकार्य, वैदेशिक सहायता र ऋण । यी सबै विषयहरूमा ‘सामरिक सुरक्षा’को तर्क प्रयोग गरेर दबाब सिर्जना हुन सक्छ । आजको विश्वशक्ति राजनीतिमा सबैभन्दा ठूलो जोखिम साना राष्ट्रहरूका लागि यही नै हो ।

नेपालको भूराजनीतिक चुनौती

समकालीन विश्व व्यवस्था अहिले एक गम्भीर मोडमा उभिएको छ । अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धका स्थापित सिद्धान्त सम्प्रभुता, समानता, अन्तर्राष्ट्रिय कानून र साना-ठूला राष्ट्रबीचको मर्यादित सहअस्तित्व विस्तारै कमजोर हुँदै गएका देखिन्छन् । शक्तिशाली राष्ट्रहरूले ‘राष्ट्रिय वा सामरिक सुरक्षा’को नाममा खुलारूपमा प्रभाव क्षेत्र विस्तार गर्ने नीति अपनाउनु यसको प्रमुख कारण हो । आज विश्व राजनीति यस्तो चरणमा प्रवेश गरेको छ, जहाँ शक्तिराष्ट्रले जे गरे पनि हुन्छ, भन्ने मानसिकता संस्थागत हुँदै जाने गम्भीर खतरा देखापरेको छ ।

बदलिएको सामरिक सुरक्षाको पुनः

परिभाषा र शक्ति प्रदर्शन

अहिले विश्वमा सामरिक सुरक्षा केवल सिमाना रक्षा वा सैन्य प्रतिरक्षासम्म सीमित छैन । ऊर्जा मार्ग, समुद्री नियन्त्रण, रणनीतिक भूभाग, प्रविधि प्रभुत्व र राजनीतिक प्रभावहरू, यी सबै सामरिक सुरक्षाको अभिन्न अंग बनेका छन् । यही सन्दर्भमा शक्तिशाली राष्ट्रहरूले साना वा कमजोर देशमाथि प्रभाव जमाउन खुला र अप्रत्यक्ष दुवै रणनीतिलाई प्रयोग गरिरहेका छन् । पछिल्लोपटक डोनाल्ड ट्रम्प अमेरिकी राष्ट्रपति बनेपछि अमेरिकाको सुरक्षा नीतिमा पुनः ‘अमेरिका फर्स्ट’ अवधारणा आक्रामकरूपमा फर्किएको देखिन्छ । ग्रिनल्याण्डलाई सामरिक सुरक्षाको दृष्टिले अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण भन्दै त्यसमा नियन्त्रण वा प्रभाव विस्तार गर्ने सोच सार्वजनिक बहसमा आउनु सामान्य कूटनीतिक विषय होइन । आर्कटिक क्षेत्र, दुर्लभ खनिज र सैन्य दृष्टिले रणनीतिक अवस्थिति, यी सबै कारणले ग्रिनल्याण्ड अमेरिकाका लागि सामरिक केन्द्र बन्दै गएको छ । यहाँ समस्या ग्रिनल्याण्डमात्र होइन, समस्या के हो भने, यदि एक शक्तिशाली देशले खुलेआम अर्को भूभागलाई आफ्नो सुरक्षाका लागि आवश्यक भन्दै नियन्त्रण गर्न खोज्न सक्छ भने, अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको औचित्य कहाँ रहन्छ ? पछिल्लो घटनालाई हेर्ने हो भने सन् २०२२ जनवरी ३ को विहानीपख अमेरिकी विशेष दस्ताले भेनेजुएलाको राष्ट्रपति भवनमा ‘सर्जिकल स्ट्राइक’ गर्दै राष्ट्रपति निकोलस मादुरोलाई शयनकक्षबाटै उठाएर न्युयार्क पुर्‍याएपछि, २१औं शताब्दीको कूटनीतिक शब्दकोसबाट ‘संयमता’ शब्द निष्क्रियजस्तो बनेको देखियो । भेनेजुएलामा भएको घटनाले विश्वराजनीतिमा एउटा नयाँ र कठोर अध्यायको सुरुआत गरेको छ भन्न सकिन्छ । यो घटनालाई धेरैले ‘अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको उल्लंघन’ भनेर आलोचना पनि गरे । भेनेजुएलामाथिको कारवाहीले विश्वलाई फेरि ‘प्रभाव क्षेत्र’मा विभाजित गरिदिएको छ । कूटनीतिकरूपमा यो अप्रिय सुनिएला, तर शक्ति राष्ट्रहरूले आफ्नो सुरक्षाका लागि ‘बफर जोन’ को संवेदनशीलतालाई सधैं प्राथमिकता दिन्छन् र लक्ष्य प्राप्तिका लागि कतिसम्म कठोर कदम चाल्दछन् भन्ने उदाहरण अमेरिकी कदमबाट स्पष्ट अनुमान गर्न सकिन्छ ।

रुसले युक्रैनमाथि २४ फेब्रुअरी २०२२ मा आक्रमण सुरु गरेपछि दुई देशबीचको युद्ध वर्तमानसम्म जारी रहेको छ । रुसी राष्ट्रपति भ्लादिमिर पुटिनले विशेष सैनिक कारवाहीको घोषणा गर्दै यस युद्धको थालनी काढा थिए । यद्यपि, दुई देशबीचको तनाव सन् २०१४ मा क्रिमियामाथि रुसले गरेको विलयवाटै जारी थियो,

जसले फेब्रुअरी २०२२ मा पूर्णयुद्धको रूप लिएको थियो । पुटिन नेतृत्वको रुसले आफ्नो सामरिक सुरक्षाका लागि युक्रैनमाथि प्रभाव आवश्यक भएको तर्क अगाडि सार्दै विगत चार वर्षभन्दा बढी समयदेखि युद्ध जारी राख्नु विश्वराजनीतिमा सबैभन्दा खतरनाक दृष्टान्त बनेको छ । नाटोको विस्तारलाई आफ्नो सुरक्षाका लागि प्रत्यक्ष खतरा ठान्दै रुसले युक्रेनलाई स्वतन्त्र निर्णय गर्ने अधिकारबाट वञ्चित गर्न खोजेको छ । यस युद्धले के देखाएको छ भने, यदि शक्तिशाली राष्ट्रको ‘सुरक्षा चिन्ता’लाई नै सर्वोपरि मानियो भने साना राष्ट्रको सम्प्रभुता कागजमै सीमित रहन पुग्दछ । युक्रेन आज केवल युद्धभूमि होइन, यो अन्तर्राष्ट्रिय प्रणाली असफल भएको प्रतीक पनि हो । यदि युक्रैनमाथि गरिएको हस्तक्षेपलाई दीर्घकालीनरूपमा स्वीकार्य बनाइयो भने भोलि संसारका अन्य साना राष्ट्रहरू पनि यस्तै तर्कको शिकार बन्दै जाने खतरा देखिन्छ ।

सन् १९४९ मा र्चिनियाँ गृहयुद्धको अन्त्यपछि, जब पराजित कुमिन्ताङ सरकार ताइवान टापुमा भागेर गयो त्यसपछि चीन र ताइवानबीचको तनाव सुरु भएको थियो । चीनले ताइवानलाई आफ्नो एक अभिन्न प्रान्त मान्दछ र ‘एक चीन नीति’ अन्तर्गत यसलाई फेरि मुख्यभूमिमा गाभ्न चाहन्छ । तर ताइवानले आफ्नो संविधान, प्रजातान्त्रिक सरकार र सेना भएको एक स्वशासित राष्ट्रको रूपमा व्यवहार गर्छ, जो बेइजिङको अधीनमा रहन चाहँदैन । यो विवाद मुख्यतः विचारधाराको भिन्नता कम्युनिस्ट चीन र लोकतान्त्रिक ताइवान र ताइवानको सार्वभौमिकताको प्रश्नमा केन्द्रित रहेको देखिन्छ । चीनको दृष्टिमा ताइवान आफ्नो सामरिक सुरक्षा अपूर्ण रहेको दावी केवल आन्तरिक राजनीति होइन, यो विश्व शक्ति सन्तुलनसँग जोडिएको प्रश्न हो । चीनले ताइवानलाई आफ्नो अभिन्न अंग मानेको छ र आवश्यक परे शक्ति प्रयोग गर्न सकेत पनि बारम्बार दिँदै आइरहेको छ । यदि ताइवानमाथि बल प्रयोग गरिन्छ भने त्यसले केवल पूर्वी एसियालाई होइन, सम्पूर्ण विश्व व्यापार, प्रविधि आपूर्ति शृंखला र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धलाई अस्थिर बनाउने छ । तर अर्क खतरनाक पक्ष के हो भने, यस्तो कदम सफल भयो भने ‘शक्ति नै न्याय हो’ भन्ने सिद्धान्तले विश्वराजनीतिमा स्थायी ठाउँ बनाउने छ ।

मध्यपूर्व र साना

राष्ट्रमाथिको खुला दबाब

अरब तथा मध्यपूर्वी राष्ट्रहरूमा पनि सामरिक सुरक्षाको नाममा छिमेकी साना वा कमजोर मुलुकमाथि प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष हस्तक्षेपका उदाहरणहरू देखिन्छन् । शक्ति, ऊर्जा स्रोत, धार्मिक प्रभाव र क्षेत्रीय प्रभुत्वका लागि गरिने यस्ता हस्तक्षेपले अन्तर्राष्ट्रिय नियमभन्दा शक्ति ठूलो भएको सन्देश प्रवाह गरिरहेको छ । इजरायल तथा प्यालेस्टाइनका मानिसहरूबीच चलेको लडाइँ विश्वकै सबभन्दा लामो र हिंस्रक संघर्षमध्येको एक बन्यो । यसको जरा एक शताब्दीभन्दा पुरानो छ । विभिन्न समयमा इजरायल तथा अरब देशहरूबीच शृंखलाबद्ध लडाइँ भएको छन् । इजरायली अतिक्रमणविरुद्ध इन्तिफादा भनिएको विद्रोह अनि त्यसका विरुद्ध इजरायलले गरेका कारवाही लगातार चलेका छन् । जमिन, सिमाना तथा अधिकारसँग जोडिएका ऐतिहासिक विवादका असर अहिले पनि अनुभव गरिँदै छ । जसमा हालैको इजरायल तथा

गाजास्थित हमासको लडाइँ पनि पर्छ । यी सबको मुख्य कारण सामरिक सुरक्षा रणनीतिलाई नै देखाइएको छ ।

खतरनाक नजिर, साना राष्ट्रहरूको भविष्य र नेपाल

उदाहरणका रूपमा माथि उल्लेख गरिएका सबै घटनाहरूको साभ्भा सूत्र एउटै हो, यदि ठूला र शक्तिशाली राष्ट्रले आफ्नो सुरक्षाको नाममा जे गरे पनि हुन्छ, भने त्यो व्यवहार नजिर बन्छ । नजिर बनेपछि, त्यो केवल अमेरिका, रुस वा चीनमात्र सीमित रहने छैन । विश्वका हरेक क्षेत्रीय शक्ति राष्ट्रले त्यही तर्कलाई हतियार बनाएर प्रयोग गर्न थाल्छन् । यसको प्रभाव नेपाल र नेपालजस्ता साना राष्ट्रहरूमा प्रत्यक्षरूपमा देखिन सक्छ । नेपाल भौगोलिकरूपमा दुई ठूला शक्ति भारत र चीनको बीचमा अवस्थित रहेको छ । यही अवस्थिति नेपालका लागि अवसर र जोखिम दुवै हो । तर अहिलेको विश्व परिवेशमा यो जोखिम भन्ने गहिर्दिँ गएको देखिन्छ ।

नेपाल आज केवल भारत र चीनको प्रभाव क्षेत्रबीच मात्र छैन, अमेरिकी प्रभाव भनिएको कूटनीतिक दबाव पनि थपिएको छ । विकास सहायता, रणनीतिक साझेदारी, सुरक्षा सहकार्य र वैचारिक प्रभावका माध्यमबाट नेपाललाई आफ्नो पक्षमा राख्ने उद्देश्यले भइरहेका प्रयासहरू स्पष्ट देखिन्छन् । नेपालको अर्को गम्भीर कमजोरी भनेको आन्तरिक राजनीतिक अस्थिरता हो । वामम्भार सरकार परिवर्तन, नीति निरन्तरताको अभाव, कमजोर कूटनीतिक क्षमता र राष्ट्रिय सहर्मतिका विषयहरूमा विभाजन- यी सबैले नेपाललाई बाह्य दबावका लागि भनै संवेदनशील बनाएको छ ।

जब कुनै राष्ट्र आन्तरिकरूपमा कमजोर हुन्छ, बाह्य शक्तिका लागि त्यसमा प्रभाव जमाउनु सजिलो हुन्छ । नेपालमा यही खतरा बढ्दै गएको छ । नेपालमाथि भविष्यमा देखिन सक्ने कूटनीतिक दबावहरू बहुआयामिक हुन सक्छन् । पूर्वाधार परियोजना, ऊर्जा सम्झौता, सीमा व्यवस्थापन, सुरक्षा सहकार्य, वैदेशिक सहायता र ऋण । यी सबै विषयहरूमा ‘सामरिक सुरक्षा’को तर्क प्रयोग गरेर दबाव सिर्जना हुन सक्छ । आजको विश्वशक्ति राजनीतिमा सबैभन्दा ठूलो जोखिम साना राष्ट्रहरूका लागि यही नै हो । यदि शक्तिशाली राष्ट्रहरूको सामरिक सुरक्षाको नाममा गरिएका कदमहरू वैध मानिँदै गए भने नेपालजस्ता मुलुकको सम्प्रभुता कूटनीतिक सौदाबाजीको विषय बन्न सक्छ । यसबाट बच्ने एकमात्र उपाय भनेको स्पष्ट, सन्तुलित र राष्ट्रिय सहर्मतिमा आधारित परराष्ट्र नीति नै हो ।

असंलग्नताको सिद्धान्तलाई आधुनिक सन्दर्भमा पुनः व्याख्या गर्दै, कुनै पनि शक्ति राष्ट्रको प्रभावमा नढल्ने तथा कुनै पनि किसिमको युद्धलाई समर्थन नगर्ने र युद्धमा सहभागी नहुने विवेकपूर्ण कूटनीति अपनाउनु नै नेपालको दीर्घकालीन सुरक्षा कवच बन्न सक्छ । आज विश्वले जुन बाटो समातिरहेको छ, त्यो बाटो अन्ततः साना राष्ट्रहरूको अस्तित्वमाथि प्रश्नचिह्न खडा गर्ने दिशामा उन्मुख देखिन्छ । त्यसैले नेपालले समयमै सचेत भएर, भूराजनीतिक यथार्थलाई चिर्न सक्ने नीति र दृष्टिकोण विकास गर्नु अब विकल्प होइन, अनिवार्य देखिएको छ ।

श्रम सरोकार

साउदी अरेबियामा रहेका नेपालीहरूले अपनाउनुपर्ने सावधानी

पछिल्ला दिनहरूमा साउदी अरेबियाका केही दूरसञ्चार कम्पनीहरूका प्रतिज्ञापत्रहरूका प्रावधानहरू कार्यान्वयनका नाममा हुने गरेका विभिन्न किसिमका ठगी वढेको पाइएको छ । जसमा धेरै नेपालीहरू आफुले लिँदै नलिएको वित्तीय दायित्वको भ्रमेलेामा परी कानुनी कारवाहीमा पर्दै आएको साउदीस्थित नेपाली दूतावासले जनाएको छ । अनधिकृत व्यक्तिहरूबाट सिमको खरिद गर्दा र आफ्ना व्यक्तिगत विवरणहरू जथाभावी बाँड्दा यस्ता घटनाहरू घटेका हुनसक्ने भन्दै दूतावासले निम्न सावधानी अपनाउन अपिल गरेको छ ।

अज्ञात फोन कल वा मेसेजबाट सचेत रहने

कुनै प्रकारको प्रलोभन देखाइ, चिन्ता परेको भनी वा बैंक तथा सरकारी कार्यालयको कर्मचारी हो भनी कसैले तपाईंको ओटिपीलगायतका व्यक्तिगत विवरण मागेमा नदिने ।

मोबाइल सेवा खरिद गर्दा सावधानी अपनाउने

खुला पसलहरू वा अनधिकृत डिलरहरूबाट सिमकार्ड नकिन्ने । मोबाइल सिम कार्ड, इन्टरनेट सेवा, वा किस्ताबन्दी योजनाहरू खरिद गर्दा सम्झौताका सर्तहरू ध्यानपूर्वक अध्ययन गर्ने । सेवा प्रदायक वा एजेन्टहरूसँग माथि उल्लिखित विषयमा सम्झौता गर्दा आफ्नो जानकारीको दुरुपयोग नहुने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

आफ्नो व्यक्तिगत जानकारी र कागजातहरू सुरक्षित राख्ने

आफ्नो इकामा, राहदानी, बैंक विवरण वा अन्य व्यक्तिगत कागजातहरू अनावश्यकरूपमा कसैलाई नदिने । यदि कोही कसैले तपाईंको इकामा मागेमा मागिएको विवरणहरू किन आवश्यक छ भनी पहिले राम्रोसँग बुझ्नुहोस् । तपाईंको कम्पनी वा अन्य कुनै निकाय वा व्यक्तिले कुनै कागजमा तपाईंलाई हस्ताक्षर गर्न भनेमा त्यसमा लेखिएको व्यहोरा बुझेर उचित लागेमा मात्र हस्ताक्षर गर्नुहोस् ।

अब्धेर खाताको जानकारी सुरक्षित राख्ने

आफ्नो अब्धेर खाताको विवरण, पासवर्ड, वा ओटिपी कसैलाई पनि नदिने । अपरिचित व्यक्तिलाई तपाईंको अब्धेर खाता खोल्न, अपडेट गर्न, वा परिवर्तन गर्न सहयोग नमाग्नहोस् । कसैले सहयोग गर्छु भने पनि त्यस्तो व्यक्तिको सहयोग नलिने । आफ्नो मोबाइल फोन कसैलाई पनि नदिने । प्रायोजक (स्पन्सर), एचआर कर्मचारी, वा अन्य जो सुकै भए पनि आफ्नो फोनको प्रयोग गर्न अरूलाई नदिने । उनीहरूले तपाईंको जानकारी दुरुपयोग गर्न वा ठगीका लागि प्रयोग गर्न सक्छन् ।

ठूलो घरे काकाको लामपाटोमै ठूलो भोज चलिरहेको छ । पूर्वतर्फको कागतीको बोटमुनि भाँसी लगाइएको छ । माघे संक्रान्तिपछि भोजका लागि काकाको लामपाटो खाली नै छैन । कान्छा हजुरबाउको ठूलो हाटोको सिमाना त्यही कागती र कोइरालोको बोटले छुट्याएको छ । डिलमा ठूलाघरेहरूले पूजा गर्ने सानो मन्दिर छ । कुलदेवता राख्ने गरेको पाटी थियो र अलि पहिले । मन्दिरसँगै कान्छा हजुरवाले वरपपलको बोट रोपेका हुन् रे । कान्छा हजुरवाले सन्तान नभएपछि वरपपल रोपेर ठूलो भएपछि बिहे पनि गरिदिए । तर पनि कान्छा हजुरबाको सन्तान भएनन् । कान्छाबा वितेपछि कुलदेवताको मन्दिर संरक्षणसमेत हुन सकेन । विस्तारै मन्दिर भत्कियो । कुलदेवतालाई वल्गो टोलबाट पल्लो टोल सारियो । कुलदेवतालाई सारिएन मात्रै, सँगैको वरपपलको रुख पनि ढलियो । कान्छा हजुरवाले जाने बेलामा मन्दिर भएको जग्गा नै बेचे रे ! राताघरे माइला भन्दै थिए- बूढाले निकै जोगाएर राखेको मन्दिर पनि भत्कियो, वरपपलको रूप पनि ढल्यो ।

‘वरपपलको रुखमात्र ढलेन, त्यहाँको इतिहास नै खरानी भयो’ चिरञ्जीवी काका कागतीको बोटमुनिको भान्सामा रायोको साग भट्दै अन्नन्तलाई सुनाउँदै थिए । ‘कहाँ त्यत्तिमात्र हो र, त्यो मन्दिरसँग हाम्रो कुलको वासस्थान नै स्यो नि । यतिका वर्ष यही मन्दिरलाई दामाँ घुमेर विद्यालय जाने मै हुँँ ।’ चिरञ्जीवी काकाको कुरालाई थडै अस्ति भर्खरै शिक्षकबाट अवकाश

भएका भवनान काकाले आफ्नो मुख खोले ।

अगेनामा रहेको कालो फलामे कराईमा मस्योरालाई ‘फुवाई’ पारेर ताँदै केशव बोले, ‘यस्तै हो, जसको जति समय भोग हुन्छ त्यति नै अड्ने हो । हामीले कुरा गरेर के गर्नु, यति नगर्दिएको भए यो लामपाटोमा मन्दिर छेउ यसरी भोज गर्न कहाँ पाइन्थ्यो र ?’ चिरञ्जीवी खिन्का छाडेर हाँसे । ‘हो हो केशवले भनेको कुरा एक दिन ठीक ।’ ऊ बेला बूढाले सभ्यता र संस्कृति जोगाउनुपर्दछ भन्दै भोजभत्तेर गर्न खोला किनारो पठाउँदै ।’

भान्सामा चारवटा अगेनो बनाइएको थियो । सबै आफूले जानेको पकवान्न पकाउन व्यस्त थिए । डाँडा खेतमुनिको खोलामा स्वस्थानीको व्रतकथा वाचन भइरहेको थियो । कोही घण्टी बजाउँदै थिए, कोही कोही स्वामीको रूपमा पानी चढाउँदै थिए, कोही नदीको किनारामा वसेर सुर्जैलाई अर्घ दिँदै थिए । कोही सालीनदीजस्तै गरी बारिपारि डोरी जोड्ने प्रयास पनि गर्दै थिए ।

खोला सानै भएकाले होला बाटेको डोरी वल्गोतिर र पल्लोतिरको डिलमा रहेको नासपतीको बोटमा बाँधिरहँदा चुँडिने गर्दथ्यो । चुँडिएको डोरीलाई फेरि बटानें कोसिस गर्नेहरू पनि उस्तै थिए । बाबियाको डोरी बलियो हुनुपर्ने किन चुँडियो भाफ्कर मामा खोलाको डिलमा रहेको ढुंगामा वसेर कराउँदै थिए ।

तार चुँडिएको चुँडियै भएर दिक्दार भएर बसेका मुरारी भन्दै थिए, ‘बाबियोमा क्यात्नुकै पनि मिसाएको रेछ, त्यही भएर चुँडिएको हो ।

फन्न नमिसाइकन वाट्नु भनेर भनेको कसले टेर्ने हो र ?’

भास्करले अलि ठूलै स्वरमा भने, ‘हुन्देऊ हुन्देऊ अब, छाडिदेऊ नमिसिएको कहाँ छ, र जहाँ पनि घुसपैठ भनेजस्तै हो, व्यापारीले बेच्ने सामान यस्तै हो ।’

उता भान्सामा बसेकाहरू पकाइतुल्याई गरी भक्तजनहरूलाई ‘प्रसाद’ ग्रहण गर्न आउनु है भन्दै कराउँदै थिए । प्रविधिको जवाना छ । हेडमास्टरबाट जागिर छाडेका भवनाथले मुहार पुस्तिकामा पोस्ट गर्दै थिए । ‘आउने आउनुहोला नआउनेलाई रेल गाडी छुट्टेपछि छुट्टेको छुट्ट्यो’ । पहेंलो धोतीमा अर्जुन काका आइपुगे । ‘ल प्रसाद तयार भइहाले छ, अब तिमीहरू उता गएर टपरी मिलाउँदै गर, यहाँ बस्ने हो भने अब धोती फेरेर आऊ,’ भान्सामा बसेका केशव, चिरञ्जीवी भवनाथ लगायतलाई भने ।

भान्सामा बसेकाहरूले के-कै चाखे कुनि ? अर्जुन काकाले भनेको भान्दै मानेनन्, भान्सा छाड्ने गाढो गरे । ‘ठीकै छ त यही फेरेकै छ त ? किन चाहियो धोती नै ?’, केशवले अर्जुन काकालाई भने । ‘होइन, अब भान्सामा बस्ने हो भने धोती नै फेरेर आउनुपर्दछ । भक्तजनहरूको अगाडि त्यसै बस्न र प्रसाद वितरण गर्न कहाँ पाइन्छ र ?’ अर्जुन काकाले सम्झाए ।

‘अब पढैन !’ कुरो बुझ्दै नबुझी अड्डा अदालत गरिरहने मुकुन्दले थपे । ‘अब गुंगोलवाटै हेडमास्टरले हालिदसके । गुगलमा टन्लै भेटिएका छन् । अब भूगोलमा के हुन्छ हेर्दै गरीला !’ लाइक र कमेण्ट यति भएपछि प्रसाद टन्लैले पाए भने भइहाल्छ । कथा समाप्त कहाँ भाको छ र !

‘लौ लौ कुरो ठिकै हो । अब मन्दिर भत्किसकेकै हो । चरु होमैरै भए पनि खरानी

बनाएकै हो । नन्दी, भूगीलाई पनि हटाएकै हो । अब पूर्व-पश्चिम दक्षिण-उत्तर चारै दिशाका देवताहरूलाई खुसी बनाएकै छौं । यति भएपछि, सिंहासनमा बस्ने राजा त कसो नपाइला ?,’ अर्जुन काकाले भने ।

‘पाउन त पाइएला तर कस्तो पाइएला भन्ने पो चिन्ता छ ?’, आफ्नै राज्य अरूलाई सुम्पिएर दास बन्ने लेण्डपुजस्तो भेटिने हुन् कि ? अपहरण भएर जाँदा पनि स्वाभिमान नछाड्ने मादुरोजस्तो भेटिने हुन् । भगवान्ले पक्कै न्याय त देलान्,’ केशवले थपे ।

कथा मण्डपवाट प्रसाद ग्रहणका लागि भन्दै मुरारीले टपरी टन्लै वोकेर ल्याए । भान्सामा भएकाहरूले धमाधम टपरीमा प्रसाद हाल्दै थिए । टपरीमा हालेको प्रसाद चुहिन थाल्यो । केशवले यसो टपरी हेरे । पूरै प्वाल प्वाल । पालेपालो टपरी हेर्न थाले । न्यायको भोज दिन तयार गरिएको टपरी एउटा पनि सङ्गे भेटिएन । कतै के कटकटिएका । कतै प्वाल । कतै हेर्न नहुने टाटा । छै के, छै के ! फाटेको टपरी । केशव एकलै भतभताउन थाले, ‘यस्तो फाटेको टपरीमा कसरी दिने होला न्यायको भोज ?’

न्याय भोज दिन भन्दै वौडिएका छन् । टर फाटेको टपरी वोकेर कसरी भोज देलान् र ? गुगलमा भेटिएजस्तै गरी भूगोलमा नभेटिन पनि सक्छन् नि भक्तजनहरू ! गुगलमा त फाटेकै टपरीमा न्यायको भोज खान सकिएला ? तर भूगोलमा फाटेको टपरीमा कसरी न्यायको भोज खान सकिएला ?

सुनेलाई सुनको माला, भन्नेलाई फूलको माला, फाटेको टपरीमा भक्तजनले न्यायको भोज खाला कि नखाला ?

मतपत्रको सुरक्षाका सेना | प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचनका लागि मतपत्रको सुरक्षाका लागि खटिएका नेपाली सेना । सोमबारदेखि प्रत्यक्षतर्फको मतपत्र जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र भक्तपुरमा छान्न सुरु भएको छ । *तस्विर: रासस*

आ-आफ्ना ‘एजेण्डा’ लिएर गाउँ-गाउँमा उम्मेदवार

■ दीपक बोहरा

तुलसीपुर (दाङ)- दाङ क्षेत्र नं ३ का उम्मेदवारहरू आ-आफ्ना 'एजेण्डा' लिएर गाउँ-गाउँ जान थालेका छन् । उम्मेदवारहरूले कार्यकर्ता तथा मतदातालाई भेटघाट गर्न थालेका छन् । कांग्रेसका उम्मेदवार दीपक गिरी आफूले सिँचाइमन्त्री हुँदा बृहत् दाङ उपत्यका सिँचाइ आयोजना ल्याउन भूमिका खेलेको कुरा लिएर जनतामाफ्न गएका छन् ।

त्यस्तै पश्चिम दाङका सडक सञ्जालमा भूमिका खेलेको गिरीको भनाइ छ । त्यस्तै टरिगाउँ एयरपोर्ट विस्तारका लागि पनि पहल गरिरहेको उनको भनाइ छ । दाङलाई सबल र विकसित बनाउन आफ्नो उम्मेदवारी रहेको गिरीले बताए । उनले आफ्नो उम्मेदवारी राष्ट्रियता तथा लोकतन्त्रलाई बलियो बनाउनका लागि रहेको बताए । उनले युवा विदेश पलायन हुनुपर्ने अवस्था रहेको भन्दै यसलाई रोक्न पनि आफूले भूमिका खेल्ने बताए ।

नेपालको संविधान संशोधन गरी जनतामैत्री संविधान बनाउने पनि उनको एजेण्डा छ । उनी २०५१ सालदेखि चुनाव लड्दै आएका छन् । यद्यपि, उनी अहिलेसम्म दुईपटक मात्रै निर्वाचित भएका छन् । उनले २०७० सालको संविधानसभाको निर्वाचन र २०७९ सालको प्रतिनिधिसभा सदस्यमा जितेका छन् ।

सडक र पुलको कुरा जनतामाफ्न लिँदै मास्की नेपाली कम्युनिस्ट पार्टी

(नेकपा)बाट चुनावमा होमिएका धनबहादुर मास्की (राजेश) लुम्बिनी प्रदेशसभा सदस्यबाट राजीनामा दिएर प्रतिनिधिसभामा उम्मेदवारी दिएर हाल जनतामाफ्न छन् । उनले त्यो उम्मेदवारी आफ्नोमात्रै नभई जनताको मागका रूपमा रहेको बताए । आफू प्रदेशको अर्थमन्त्री हुँदा तथा सांसद हुँदा गहतेखोला सडक स्तरवृद्धि, भमकेखोला, बहुला खोलामा पुल निर्माणजस्ता कार्य गरेको भन्दै यी एजेण्डा लिएर जनतामाफ्न गएका छन् ।

त्यस्तै गाउँ-गाउँमा सडक, शिक्षा, स्वास्थ्यलगायत पूर्वाधार निर्माण गर्ने काम अघि बढाएको उनको भनाइ छ । 'मैले चुनावका बेला माथिल्लो सडक स्तरवृद्धि, खोलामा पुल निर्माणजस्ता एजेण्डा बनाएको थिएँ, ती एजेण्डाअनुसार मैले काम गरें र परिणाम पनि देखियो,' उनले भने ।

मास्कीले ग्वारखोलादेखि पश्चिमलाई सुन्दर पश्चिम दाङ बनाउने, दामोदर सडक स्तरवृद्धि, ग्वारखोला हाइडचाम्प, प्रादेशिक अस्पतालको स्तरवृद्धि, कृषि क्याम्पस निर्माण, तुलसीपुर-हापुरे चारलेन, राप्ती लोकमार्ग चार लेन बनाउनेजस्ता एजेण्डा लिएर जनतामाफ्न जान थालेको बताए । उनी पहिलोपटक प्रदेशसभा सदस्य बनेका हुन् । त्योभन्दा अघि उनी कुनै पनि चुनाव लडेका थिएनन् ।

पूर्वप्रमुखको सांसद बन्ने चाहना

नेकपा एमालेबाट चुनावमा होमिएका घनश्याम पाण्डे २३ वर्षको उमेरमा नै तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाका उपप्रमुख भएका व्यक्ति हुन् । २०११

सालदेखि चुनावमा होमिँदै आएका पाण्डे तत्कालीन अवस्थामा उपप्रमुख बने । २०६४ र २०७० मा उनले चुनाव नलडे पनि २०७४ सालको स्थानीय तहको निर्वाचनमा उनी तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाका नगरप्रमुखमा निर्वाचित भए ।

नगरप्रमुख हुँदा आफूले गरेका काम नै चुनाव जित्ने आधार रहेको पाण्डे बताउँछन् । उनले मेट्रो कलेज स्थापना, अस्वारामा अस्पताल, तुलसीपुरमा व्यापारिक भवन निर्माणजस्ता परियोजनामा काम गरेको भन्दै ती कुरा लिएर जनतामाफ्न गएको बताए ।

उनले दाङको समृद्धि र विकास, किसानको हक अधिकार सुनिश्चित, स्वरोजगार सिर्जना, टरिगाउँ विमानस्थल व्यवस्थित, समृद्धि र विकासको हब, शिक्षा र स्वास्थ्य, प्रविधि, उद्यमशीलताको हबका रूपमा विकास गर्ने लक्ष्य राखेका छन् । साथै, उनले संसद्मा गएपछि संसदीय परम्परालाई जनतामा केन्द्रित गर्नुपर्नेमा पनि जोड दिएका छन् । निर्वाचन क्षेत्रभित्रका जनताका समस्यालाई पहिचान गरी समाधान गर्नेतर्फ संसद्लाई केन्द्रित गर्ने उनको योजना छ ।

सुशासन र डेलिभरीको मुद्दा लिएर जनतामा सुवेदी

राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा) बाट चुनावी मैदानमा होमिएका कमल सुवेदी यसअघिको निर्वाचनमा पनि उम्मेदवार थिए । उनले हाल सुशासन र डेलिभरीको मुद्दालाई अघि सारेका छन् । अबको समृद्धि नयाँ दल नै गर्ने दावी गर्दै उनी ती एजेण्डा लिएर जनतामाफ्न गएका

छन् । युवा पुस्तालाई स्वरोजगार सिर्जना गर्ने, सुशासन कायम गर्ने, विकास निर्माणलाई तीव्रता दिने उनका एजेण्डा छन् ।

अन्य उम्मेदवार पनि चुनावी मैदानमा

दाङ-३ मा राष्ट्रिय जनमोर्चाले कमला जिर्सी, मंगोल नेसनल अर्गनाइजेसनले घनश्याम चौधरी, मिलेरी पार्टीले सन्तोष सिंह, जनता समाजवादी पार्टीले शोभा डाँगी, आम जनता पार्टी (एकल चुनाव चिहन्)ले पाण्डवी नेपाली, नेसनल रिपब्लिक नेपाल पार्टीले प्रितम चौधरीलाई उम्मेदवार बनाएको छ ।

त्यस्तै संयुक्त नागरिक पार्टीले दलवीर कामी, श्रम संस्कृति पार्टीले टोपबहादुर महतारा, नेकपा माओवादीले बलबहादुर वली, नागरिक उन्मुक्ति पार्टीले महेश चौधरीलाई उम्मेदवार बनाएको छ । त्यस्तै स्वतन्त्रबाट भागिराम चौधरी, सुरेश नेपाली, प्रेमबहादुर वली, महेश डाँगी, यमबहादुर बस्नेत, भरत परियार, इन्द्रबहादुर बस्नेत र सिप्रिङ कङ्गेलले उम्मेदवारी दिएका छन् । उनीहरूले पनि आफ्ना एजेण्डा लिएर जनतामाफ्न गएका छन् ।

वि.सं. २०७९ को समानुपातिक मत हेर्दा कांग्रेस र एमाले थोरै मतलेमात्रै तलमाथि छ । कांग्रेसले २६ हजार ५७७ र एमालेले २६ हजार ११७ मत ल्याएका थिए । सोही निर्वाचन क्षेत्रमा रास्वपाले १४ हजार ४१० समानुपातिक मत ल्याउँदा तत्कालीन माओवादी केन्द्रको १० हजार ९२५ र एकीकृत समाजवादीको ६९१ मत थियो । *रासस*

सुदूरपश्चिममा १२ जना पूर्वमन्त्री चुनावी दौडमा

महेन्द्रनगर- आसन्न फागुन २१ गते हुने प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा सुदूरपश्चिम प्रदेशबाट १२ जना पूर्वमन्त्री चुनावी दौडमा छन् । १६ निर्वाचन क्षेत्र रहेको सुदूरपश्चिममा प्रमुख राजनीतिक दलले पूर्वमन्त्रीहरूलाई उम्मेदवारका रूपमा अघि सारेका छन् ।

नेपाली कांग्रेस, नेकपा एमाले र नेपाली कम्युनिस्ट पार्टी (नेकपा)का उम्मेदवारहरूमा संघीय र प्रदेश सरकारमा सहभागी भइसकेका १२ जना पूर्वमन्त्री आसन्न चुनावी मैदानमा छन् ।

कांग्रेसले सुदूरपश्चिम प्रदेशमा कञ्चनपुर निर्वाचन क्षेत्र नं २ मा नारायणप्रकाश साउदलाई उम्मेदवार बनाउँदै चुनावी मैदानमा उतारेको छ । उनी यसअघि संघीय सरकारमा पटक-पटक मन्त्री भइसकेका छन् । साउदबाहेक सुदूरपश्चिममा सबै नयाँ उम्मेदवारलाई अघि सारिएको नेपाली कांग्रेसका प्रदेश सहहामन्त्री चित्तामणि भट्टले जानकारी दिए ।

त्यसैगरी नेपाली कम्युनिस्ट पार्टीबाट अछाम क्षेत्र नं १ बाट पूर्वउपप्रधानमन्त्रीसमेत रहेका नेकपाका नेता भीमबहादुर रावल

चुनावी मैदानमा छन् । सो पार्टीबाटै कैलाली क्षेत्र नं ५ मा प्रेम आले, कञ्चनपुर क्षेत्र नं १ मा विना मगर चुनावी दौडमा छन् । आले र मगर संघीय सरकारका पूर्वमन्त्री हुन् ।

नेकपाले सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारको मुख्यमन्त्री भइसकेका त्रिलोचन भट्टलाई डोटीबाट प्रतिनिधिसभाको प्रत्यक्षतर्फको उम्मेदवार बनाएको छ । प्रदेश सरकारकै पूर्वमन्त्री प्रकाशबहादुर शाहलाई नेकपाले बाजुराबाट प्रतिनिधिसभाको उम्मेदवार बनाएको छ । नेकपाबाटै कञ्चनपुर निर्वाचन क्षेत्र नं ३ बाट उम्मेदवार बनेका मानबहादुर सुनार प्रदेश राज्यमन्त्री भइसकेका छन् ।

नेकपा एमालेबाट पूर्वमन्त्रीहरू सुदूरपश्चिमबाट आसन्न प्रतिनिधिसभा निर्वाचनको उम्मेदवार छन् । दाचुलाबाट प्रतिनिधिसभा सदस्यको उम्मेदवार बनेका एमाले नेता गणेशसिंह ठगुन्ना, बैतडीबाट उम्मेदवार बनेका दामोदर भण्डारी संघीय सरकारका पूर्वमन्त्री हुन् । कैलाली निर्वाचन क्षेत्र नं. ४ मा पूर्वमन्त्री एवं एमालेका उपमहासचिव लेखराज भट्ट आसन्न

निर्वाचनको उम्मेदवार छन् । कैलाली-३ का गौरीशंकर चौधरी पूर्वसंघीय मन्त्री भइसकेका एमाले सुदूरपश्चिमका सचिव रणबहादुर चन्दले जानकारी दिए ।

एमालेबाटै अछाम क्षेत्र नं १ मा उम्मेदवार बनाइएका भूपटबहादुर बोहरा सुदूरपश्चिम प्रदेशका पूर्वमन्त्री छन् । सचिव चन्दले डोटीमा जेन-जी पुस्ताको प्रतिनिधित्व गराउँदै अनेरास्ववियुका केन्द्रीय अध्यक्ष दीपक धामीलाई उम्मेदवारका रूपमा मैदानमा उतारिएको जानकारी दिए ।

उनले भने, 'एमाले सबैतिर चुनावी सभा/भेलाहरू व्यवस्थित गर्दै जाने तयारीमा छ ।' सुदूरपश्चिम प्रदेशमा नेपाली कांग्रेस, नेकपा एमाले, नेकपा र रास्वपाका उम्मेदवारहरूबीच मुख्य प्रतिस्पर्धा हुने प्रारम्भिक आँकलन गरिएको छ ।

कूल १७ लाख १६ हजार ६६० मतदाता रहेको सुदूरपश्चिममा १६ वटा निर्वाचन क्षेत्रबाट २०६ जना चुनावी मैदानमा रहेको प्रदेश निर्वाचन कार्यालय धनगढीले जनाएको छ । *रासस*

निर्वाचन नजिकिँदै जाँदा उत्साहित छन् नयाँ मतदाता

गलेश्वर (म्याग्दी)- म्याग्दीका दल र स्वतन्त्र उम्मेदवारहरूले मनोनयन सकेर मत माग्ने गाउँ छिरेसँगै यहाँ निर्वाचनको माहोल बन्दै गएको छ । आगामी फागुन २१ गते निर्वाचनको मिति नजिकिँदै जाँदा विशेषगरी पहिलोपटक नाम दर्ता गराएका युवा मतदानका लागि उत्साहित देखिएका छन् ।

जेन-जी आन्दोलनपछि, अब आउने जनप्रतिनिधिले युवाको भावना बुझ्ने भन्दै उनीहरूमा उत्साह थपिएको हो । यहाँ विभिन्न राजनीतिक दल र स्वतन्त्र गरी १३ जनाले उम्मेदवारी (मनोनयन) दर्ता गराएकामा १२ जनाको उम्मेदवारी कायम रहेको जिल्ला निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयले जानकारी दिएको छ । उम्मेदवारसहित राजनीतिक दलका नेताहरू मत माग्ने जनताको घरघरमा जान, विभिन्न ठाउँमा भेला र छलफल गर्न व्यस्त हुन थालेका छन् ।

बेनी नगरपालिका-२ का निकेश सापकोटा पहिलोपटक मतदान गर्दै छन् । उनले व्यक्तिगत छविमा कुनै दाग नलागेका, देश विकास गर्ने योजना भएका र युवाको मनोभावना र देशको आवश्यकतालाई बुझेर इमानदारीपूर्वक काम गर्ने नेतालाई निर्वाचित गरेर पठाउनका लागि फागुन २१ मा मत हाल्न आफू उत्साहित भएको बताए ।

'म पहिलोपटक मतदान गर्न लागेको छु । उत्साहित छु । देश र जनताको मनोभावनालाई बुझेर काम गर्न सकेर योग्य र इमानदार उम्मेदवारलाई भोट हाल्छु' सापकोटाले भने ।

दलहरूले आ-आफ्ना पार्टी र उम्मेदवार नै योग्य भएको भनेर प्रचार गरी मत मागेर पनि कसलाई जिताउने भन्ने अधिकार मतदातामा रहेको बताउँदै

सापकोटाले आफू पहिलोपटक अधिकारको प्रयोग गर्न लागेकामा खुसी व्यक्त गरे ।

यस्तै, बेनी नगरपालिका-७ को २१ वर्षीया संगीता विक सबै उम्मेदवारहरूको कुरा सुनेर र उनीहरूलाई राम्रोसँग बुझेरमात्र कसलाई मत दिने भन्ने कुरा निर्णय गर्ने बताउँछिन् ।

'म उम्मेदवारहरूको कुरा सुनेर र एजेण्डा हेरेर मत दिने मुडमा छु । सक्षम नेतृत्व छनोट गर्न नसक्दा दुःख जनतालाई नै हुँदोरहेछ भन्ने कुरा हामीलाई विगतले सिकाएको छ । त्यसैले राम्रो र सक्षम नेतृत्वलाई मत दिएर विजयी बनाउन आवश्यक छ,' उनले भनिन् ।

विक जेन-जी आन्दोलनका पक्षमा पनि लागेकी थिइन । उनी पहिलोपटक मतदान गर्दै छिन् ।

त्यस्तै, मंगला गाउँपालिका-४ का दीपेश बढा पनि आगामी फागुन २१ गते हुने प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा पहिलोपटक मतदान गर्दै छन् । युवा पुस्ताको आन्दोलनपछि, अब देशको विकास हुन्छ, कि भन्ने लागेर मतदान प्रक्रियामा सहभागी

हुने उनले बताए । 'अहिले म्याग्दीको निर्वाचन पनि निकै चर्चामा छ । नयाँ दल र नयाँ व्यक्ति निर्वाचनमा सहभागी भएका छन् । पार्टीभन्दा पनि योग्य मान्छेलाई हेरेर मतदान गर्ने सोच बनाएको छु,' बढाले भने ।

रघुगंगा गाउँपालिकाका संगम पुन पनि आफूले पहिलोपटक मतदान गर्न लागेको र त्यसको सही प्रयोग गर्न उम्मेदवारबारे अध्ययन गरिरहेको बताउँछन् । युवा पुस्ताका लागि केही सोच्ने नेतृत्वका लागि मतदान गर्ने योजनासहित फागुन २१ को पर्खाइमा रहेको उनको भनाइ छ ।

जिल्ला निर्वाचन कार्यालयका अनुसार यही फागुन २१ गते हुने निर्वाचनमा एउटामात्र निर्वाचन क्षेत्र रहेको म्याग्दीमा कूल ८६ हजार ३९७ मतदाता कायम भएका छन् । एक नगरपालिका र पाँच गाउँपालिकामा समेटिएको जिल्लामा अन्य एक, महिला ४४ हजार ६४ र पुरुष ४२ हजार ३३२ मतदाता रहेका छन् । *रासस*

फाल्गुनबुद्ध गाउँपालिका

गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

फाकतेप, पाँचथर

कोशी प्रदेश, नेपाल

बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशयको सूचना

प्रकाशित मिति: २०८२।१०।१३

यस कार्यालयको मिति: २०८२/०९/०९ गते प्रभाव राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित बोलपत्र आह्वानको सूचना अनुसार रित्पुर्वक दर्ता हुन आएका बोलपत्रहरु मध्ये मूल्याङ्कन समितिबाट निम्न बोलपत्रदाताको बोलपत्र न्यूनतम मूल्याङ्कित सारभूत रूममा प्रभावग्राही भई स्वीकृतीको लागि सिफारिस भई आएकोले सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा २७(२) तथा दफा ४७ को प्रयोजनार्थ बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशयको सूचना सम्बन्धित बोलपत्रदाता र अन्य सबैको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

क्र.स.	ठेक्का नं.	कामको विवरण	स्वीकृत बोलपत्रदाताको नाम र ठेगाना	कबोल अंक ब्याट सहित	कैफियत
१.	PRMW/NCB/01/2082/83	Construction of Office quarter building works.	Khadga Padma Nirman Sewa Private Limited, kummayak .	83,51,400.75 NPR	

सुनवर्षी नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

डाईनियाँ, मोरङ

कोशी प्रदेश, नेपाल

मोरङ जिल्लाको सुनवर्षी नगरपालिकाको वडा नं. ३, ६ र ७ भएर बग्ने बक्राहा खोलाको विभिन्न बगर क्षेत्रबाट दिगो रुपमा ढुंगा, गिट्टी, बालुवा तथा भरौट उत्खनन तथा संकलन कार्यको लागि प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धित सार्वजनिक सूचना

(प्रकाशित मिति : २०८२/१०/१३)

कोशी प्रदेश, मोरङ जिल्ला, सुनवर्षी नगरपालिकाद्वारा निम्न बमोजिमको प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न लागिएको छ ।

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	सुनवर्षी नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, मोरङ, कोशी प्रदेश, नेपाल फोन नं : ०२१-४३३०२६/०२१-४३३०२५ इमेल : sunawarshimun@gmail.com/ ito.sunawarshimun@gmail.com
प्रस्तावको व्यहोरा	सुनवर्षी नगरपालिकाको वडा नं.३, ६ र ७ भएर बग्ने बक्राहा खोलाको विभिन्न बगर क्षेत्रबाट दिगो रूपमा ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा तथा भरौट उत्खनन् तथा संकलन कार्य
प्रभाव पर्न सक्ने क्षेत्र	सुनवर्षी नगरपालिका वडा नं. ३,६ र ७

माथि उल्लिखित प्रस्तावको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन तयारी गर्ने क्रममा सो क्षेत्रको भौतिक तथा रसायनिक प्रणाली, जैविक प्रणाली, सामाजिक-आर्थिक प्रणाली र साँस्कृतिक प्रणालीमा के कस्तो प्रभाव पर्दछ भनी यकिन गर्न सो स्थानको नगरपालिका तथा त्यस क्षेत्रका विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी, सरोकारवाला व्यक्ति तथा संस्थाको लिखित राय सुझाव लिन आवश्यक भएकाले यो सार्वजनिक सूचना प्रकाशन भएको मितिले १०(दश) दिनभित्र निम्न ठेगानामा आइ पुग्ने गरि लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराई दिनु हुन अनुरोध गरिन्छ ।

सुझावको लागि पत्राचार गर्ने ठेगानाहरू:

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	सुनवर्षी नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, मोरङ, कोशी प्रदेश, नेपाल फोन नं. ०२१-४३३०२६/०२१-४३३०२५ इमेल : sunawarshimun@gmail.com/ ito.sunawarshimun@gmail.com
परामर्शदाताको नाम र ठेगाना	डोर बाराही इन्जिनियरिङ सर्भिसेज प्रा.लि. ठेगाना : शंखमुल, काठमाडौँ इमेल : dhorbarahi2076@gmail.com फोन : ९८४९०९४३९८

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

गायक, सङ्गीतकार तथा प्राज्ञ शान्तिराम राईको एकल सौंफ आयोजना गरिएको छ । आइतबार राति राजधानीको भूकटीमण्डपस्थित नेपाल पुलिस क्लबको सगरमाथा हलमा आयोजित एकल सौंफमा उनले आफ्ना नयाँ तथा पुराना हिट गीत सुनाएका थिए । कार्यक्रममा सङ्गीतकार महेश खड्काले रुद्राक्षको माला जडित श्रीपेचको ताज र पुष्पगुच्छ सहित राईलाई सङ्गीत कार्यक्रमको उपाधि दिएर सम्मान गरेका थिए । कार्यक्रममा राईलाई चर्चित गायिका मस्तरा प्रधानले पनि गायनमा साथ दिएकी थिइन् । कार्यक्रम अवधिभर उनले २१ गीत सुनाए ।

[illegible]

Chief Administrative Officer

मल्लिचङ्ग काभ्रेपलाञ्चोकको पनौतीस्थित भण्डारीगाउँमा मल्लिङ्ग विधि प्रयोग गरी आलु रोदै किसान । यो विधिबाट खेती गर्दा राम्रो उत्पादन हुने, कम खर्चिलो र भ्जार नलान्ने भएकाले किसानहरू त्यसतर्फ आकर्षित भएका हुन् । तस्विर: पेमा लामा/रासस

नगद कारोबारको सीमा बढाउन निजी क्षेत्रको माग

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- यही माघ १ गतेदेखि नगद कारोबारको सीमा रु पाँच लाख तोकिएपछि यसले व्यावसायिक क्रियाकलापमा समस्या सिर्जना गरेको निजी क्षेत्रले जनाएको छ । अन्तराष्ट्रिय भन्सार दिवसका अवसरमा आयोजित कार्यक्रममा निजी क्षेत्रका छूटा संस्थाहरूले नगद कारोबारको सीमा बढाउनुपर्ने माग गरेका हुन् । अर्थमन्त्री रामेश्वरप्रसाद खनालसमेत उपस्थित रहेको कार्यक्रममा नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकाल र नेपाल चेम्बर अफ कमर्शका अध्यक्ष कमलेशकुमार अग्रवालले रु पाँच लाखभन्दा माथिको कारोबार बैकिङ प्रणालीबाट मात्रै गर्नुपर्ने व्यवस्थामा संशोधन आवश्यक रहेको बताए । महासंघका अध्यक्ष ढकालले बैकिङ पहुँच र यसको प्रयोग देशका सबै स्थानमा पुग्न नसकेको अवस्थामा रु पाँच लाखसम्म मात्रै नगद कारोबार गर्न पाउने व्यवस्थाले व्यवसायीहरूलाई समस्या सिर्जना गरेको उल्लेख गरे । यस्तो सीमा तोकिएको पछाडि नेपाल सम्पत्ति शुद्धीकरणसम्बन्धी विषयमा 'ग्रे लिस्ट'मा रहेको सरकार र केन्द्रीय बैंकमाथि अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रबाट दबाव परेको हुन सक्ने उनको भनाइ थियो । अध्यक्ष ढकालले लगानी वातावरण सहज बनाउने तथा निजी क्षेत्र प्रवर्द्धन गर्ने आर्थिक नीतिमा संशोधन गर्नका लागि अहिले सही समय

रहेको धारणा व्यक्त गरे । भन्सार राजस्वलाई मात्र प्राथमिकता दिनेभन्दा मुलुकभित्रका उद्योग-व्यवसाय तथा उद्यमशीलता प्रवर्द्धन गर्ने नीतिमा सरकार अघि बढनुपर्ने उनको जोड थियो । साथै होटल तथा पर्यटन क्षेत्रले अन्य उद्योगसहर राज्यबाट पाउने सुविधा प्राप्त गर्न नसकेको उल्लेख गरे । त्यसैगरी नेपाल चेम्बर अफ कमर्शका अध्यक्ष कमलेशकुमार अग्रवालले भन्सार प्रशासन राष्ट्रिय अर्थतन्त्र र व्यापार सहजीकरणका लागि अत्यन्त महत्त्वपूर्ण क्षेत्र भएको बताउँदै आर्थिक सुशासन कायम गर्न सक्नुपर्ने आवश्यकता औल्याए । उनले विद्यमान भन्सार ऐनमा रहेका दण्ड-जरिवानासम्बन्धी व्यवस्था कठोर र अव्यवहारिक रहेको आरोप लगाए ।

अग्रवालले मूल्य अभिवृद्धि कर (भ्याट) मा बहुदर कायम गरिनुपर्ने आवश्यकता औल्याउँदै नेपाललाई वैवाहिक कार्यक्रमका लागि उत्कृष्ट गन्तव्य (वेडिङ डेस्टिनेसन) का रूपमा विकास गर्न त्यस्ता कार्यक्रमका लागि नेपाल आउने सामग्रीमा भन्सार सहजीकरण गर्नुपर्ने बताए । साथै रु पाँच लाखभन्दा बढीको कारोबार बैकिङ प्रणालीबाट मात्रै गर्नुपर्ने व्यवस्थाले व्यवसायीलाई समस्या सिर्जना गरेको उनको भनाइ थियो । कार्यक्रममा भन्सार एजेन्ट महासंघका अध्यक्ष प्राचिनकुमार शैवले अवैध व्यापार नियन्त्रण, आर्थिक विकास, राजस्व संकलन तथा वैदेशिक व्यापार सहजीकरणका लागि पारदर्शी र प्रविधिमैत्री भन्सार प्रणाली विकास गर्न जोड दिए ।

‘आन्तरिक उत्पादनमा आधारित उपभोग बढाउन आवश्यक’

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- अर्थमन्त्री रामेश्वरप्रसाद खनालले आयातमा आधारित उपभोगलाई क्रमशः आन्तरिक उत्पादनले प्रतिस्थापन गर्नुपर्ने आवश्यकता औल्याएका छन् । ७४औं अन्तरराष्ट्रिय भन्सार दिवसका अवसरमा भन्सार विभागद्वारा सोमबार आयोजित कार्यक्रममा बोल्दै उनले आन्तरिक उत्पादन वृद्धि नगरी मुलुकको अर्थतन्त्र सुधार गर्न सहज नहुने स्पष्ट पारे । उनले आन्तरिक उत्पादनले प्रतिस्थापन गर्न सक्ने वस्तुहरू अनावश्यक रूपमा आयात भइरहेको अवस्थामा ऐन-कानूनमार्फत त्यसलाई नियन्त्रण गर्नुपर्ने बताए । अर्थतन्त्रलाई टेवा पुग्नेगरी आन्तरिक उत्पादन प्रवर्द्धन गर्ने स्पष्ट नीति निर्माण आवश्यक रहेको उल्लेख गर्दै अर्थमन्त्री खनालले भन्सार ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयन र भन्सार नियमावली छिट्टै ल्याउने विषयलाई प्राथमिकतामा राखिएको जानकारी दिए । निजी क्षेत्रले उठाएका केही माग क्रमशः सम्बोधन हुँदै गएको उल्लेख गर्दै उनले सुधारका राम्रा कामको प्रारम्भिक चरणमा आलोचना आउनु स्वभाविक भएको बताए । सुधार निरन्तर चलि रहने प्रक्रिया भएको जनाउँदै त्यसका लागि नेतृत्व तहबाटै दृढ पहल आवश्यक रहेको उनको भनाइ छ । तराईका जिल्लामा

लागूऔषध दुर्व्यसनीको समस्या बढिरहेको उल्लेख गर्दै अर्थमन्त्री खनालले नेपालमा आयात गर्न प्रतिबन्धित वस्तुहरू कसरी भित्रि रहेका छन् भन्ने विषयमा प्रश्नसमेत उठाए । अन्तरराष्ट्रिय भन्सार दिवसको अवसर पारेर उत्पातको प्रमाणपत्र राष्ट्रिय एकद्वार प्रणालीमार्फत मात्र जारी गर्ने व्यवस्था कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । अब क्युआर कोडसहितको उत्पातको प्रमाणपत्र अनलाइनमार्फत जारी हुनेछ । कार्यक्रममा अर्थ सचिव घनश्याम उपाध्यायले भन्सार क्षेत्रमा केही व्यावहारिक सुधार आवश्यक रहेको बताए । फरक-फरक भन्सार कार्यालयबीच हुने मूल्यांकनमा एकसुपता नहुँदा समस्या देखिएकाले अनलाइन मूल्यांकन प्रणाली कार्यान्वयन गर्नुपर्ने उनको भनाइ छ । साथै, भन्सार प्रशासनमा

व्यवहारगत सुधार र सदाचार पद्धतिको विकास अपरिहार्य रहेको उल्लेख गर्दै भन्सार प्रशासनको मुख्य उद्देश्य व्यापार सहजीकरण भएको बताए । भन्सारलाई पारदर्शी र सहज कार्यसम्पादनमा केन्द्रित गर्नुपर्नेमा उनले जोड दिए । महालेखानियन्त्रक शोभाकान्त पौडेलले भन्सार प्रशासन कुनै डर वा प्रलोभनमा चल्नु नहुने बताए । सहज र छरितो सेवा प्रवाहले व्यापार लागत घट्ने भएकाले त्यसतर्फ केन्द्रित हुनुपर्ने उल्लेख गर्दै उनले सुन, केराउ, पेस्तादाना र सुपारीजस्ता वस्तुको अवैध आयातमा कतै भन्सार कर्मचारीको संलग्नता त छैन भन्ने शंका गर्ने अवस्था देखिएको धारणा व्यक्त गरे । उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयका सचिव रामप्रसाद घिमिरेले नयाँ भन्सार ऐन कार्यान्वयनमा आएको, भन्सार

डाटाबेस प्रणाली लागू भएको जस्ता सुधारका काम अघि बढेको जानकारी दिए । भन्सार प्रशासन राजस्व संकलनको माध्यम मात्र नभई सीमाको सुरक्षा, व्यापार सहजीकरण र आपूर्ति शृंखलालाई चुस्त बनाउने महत्त्वपूर्ण निकाय भएको उनको भनाइ छ । नयाँ भन्सार सुधार तथा आधुनिकीकरण रणनीतिको मस्यौदा तयार हुँदै रहेकाले त्यसलाई छिटो स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्नेमा उनले जोड दिए । लोकसेवा आयोगका सचिव रामेश्वर दंगालले सन्दर्भ मूल्य पुस्तिकाका आधारमा गरिँदै आएको भन्सार मूल्यांकनभन्दा कारोबार मूल्यका आधारमा मूल्यांकन गर्ने व्यवस्था लागू हुनु सकारात्मक भएको बताए । भन्सार प्रशासन क्रमशः व्यवस्थित, स्वचालित र प्रविधियुक्त बन्दै गएको उनको धारणा छ ।

दूधको मूल्य बढेपछि किसानले पाए बजार

चितवन- भारतमा दूधको मूल्य बढेपछि यहाँको किसानले बजार पाएका छन् । भारतमा दूधको मूल्य विगतको तुलनामा बढेर नेपाली दूध सरह भएपछि नेपाली किसानले दूधको मूल्य पाएका हुन् । भारतीय दूध नेपालीभन्दा सस्तो हुँदा भारतबाट ठूलो मात्रामा नेपालमा दूध आउने गर्दथ्यो । विगतका वर्षमा यो मौसममा भारतबाट अवैध दूध भित्रिँदा यहाँको उत्पादन प्रभावित हुने गर्दथ्यो । यससँगै यहाँ उत्पादन भएको दूधलाई विक्री गर्न नसकेपछि प्रशोधन गर्न बाध्य हुनुपर्थ्यो । यस वर्ष भारतमा दूधको मूल्य बढेपछि यहाँको दूध सीमा क्षेत्रबाट अवैध रूपमा भारतका बजारमा जान थालेको छ । जसका कारण नेपाली उत्पादनले बजार पाएको छ । केन्द्रीय दुग्ध सहकारी संघका अध्यक्ष अम्बरबहादुर कुँवरका अनुसार भारतमा दूधको मूल्य नेपालको भन्दा ४६ पैसा मात्र

बढी छ । जसका कारण भारतीय बजारबाट विगतमा अवैध रूपमा आउने गरेको दूध यस वर्ष आएको छैन । उनले भने, 'हुवानी जोड्दा नेपालीभन्दा महँगो पर्ने भएपछि भारतबाट दूध आएको छैन, यहाँको लुकीछिपी सीमा क्षेत्रबाट भारत लगिएको छ ।' यहाँको सीमा क्षेत्रबाट भारतको पटनालायत सीमा क्षेत्रमा लुकाई-छिपाई दूध गएको सूचना आएको उनी बताउँछन् । यससँगै भुक्तानी समयमा नपाउँदा किसानले पशुपालनमा रुचि कम गरेका कारण उत्पादन पनि घटेको उनको भनाइ छ । यो मौसममा यकिन तथ्यांक नभए पनि दैनिक ४५ लाख हाराहारी लिटर दूध उत्पादन हुने गरेको उनी बताउँछन् । गत वर्षको तुलनामा एक लाख हाराहारी लिटर दूध घटेको उनको भनाइ छ । चितवन जिल्ला दुग्ध उत्पादक सहकारी संघका अध्यक्ष किशोर बगाले यस वर्ष भारत

तर्फबाट दूध नआउँदा यहाँ उत्पादित दूधले बजार पाएको बताउँछन् । उनको भनाइमा मडिसर, पुस र माघ महिना दूधको खपत कम हुने भएकाले उत्पादनको व्यवस्थापन जटिल हुने गर्दछ । जाडो महिनामा दही, आइसक्रीम जस्ता दुग्धजन्य उत्पादन खपत नहुने उनी बताउँछन् । उनले भने, 'भारततर्फबाट दूध नआउँदा हामीलाई ठीक भएको छ, यहाँको बजार मिलेको छ ।' विगतका वर्षमा मिल्क होलिडे पनि गर्नु परेको भन्दै उनले अहिले बजारमा उत्पादित दूध खपत भइरहेको बताए । दूध विक्री नभएपछि प्रशोधनका लागि यहाँको चितवन मिल्कमा यो समयमा धेरै दूध आउने गर्दथ्यो । चितवन मिल्कका प्रबन्धक दुर्गाप्रसाद पराजुलीले विगतका वर्षमा तीन दिनसम्म कन्टेनर सडकमा लाइन बस्ने गरेको भन्दै उनले यो वर्ष त्यस्तो अवस्था नरहेको बताए । गत वर्षमा दैनिक दुई लाख लिटर दूध आउने गरेकामा

यो वर्ष ७० हजार लिटर हाराहारी मात्रै आएको बताउँछन् । असार, साउनमा यहाँ प्रशोधनका लागि दूध आउँदैन । भदौदेखि जेठसम्म प्रशोधनका लागि दूध आउने गर्दछ । यो वर्ष भदौ, असोजमा महिनाको चार लाख लिटर हाराहारी, कात्तिकमा १० लाख हाराहारी, मडिसरमा १५ लाख हाराहारी र पुसमा २० लाख हाराहारी दूध आएको भन्दै उनले गत वर्षको तुलनामा निकै कम भएको बताए । उनले स्मरण गरे, 'गत वर्षमा नौनी र दूध पाउडर राख्ने ठाउँ नभएर उद्योग बन्द गर्नुपर्ने अवस्था हुन्थ्यो, अहिले अवस्था त्यस्तो छैन ।' भरतपुर महानगरपालिका-१ ठिमुरामा उद्योग रहेको छ । कुनै समय घाटामा गएका कारण बन्द भएको चितवन मिल्क अहिले सहकारी र डेरीहरूले शुल्क तिरेर प्रशोधन गर्न दूध ल्याउने गर्दछन् । चितवन मिल्कको दैनिक डेढ लाख लिटर प्रशोधन क्षमता छ । रासस

सूचना माग्ने र पाउने मौलिक हकको रक्षा गरौं ।

सर्वजनिक निकायले

◆ आफ्नो निकायसँग सम्बन्धित सूचना अद्यावधिक गरी राख्नुपर्दछ ।

◆ त्यस्ता सूचना आवधिक रूपमा प्रकाशन तथा प्रसारणको व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

◆ सूचना प्रवाह गर्न सूचना अधिकारी अनिवार्य तोकिएको ।

◆ सूचना अधिकारी सम्बद्ध निकायको दोस्रो वा तेस्रो बरियताको अधिकारी हुनुपर्दछ ।

◆ सूचना अधिकारीको नाम, पद, इमेल ठेगाना, मोबाइल नम्बर र तस्बिर सबैले देख्ने गरी कार्यालयमा र वेबसाइटमा राख्नुपर्दछ ।

◆ कसैले सूचना मागे कानूनबमोजिम तोकिएको अवधिभित्र सूचना उपलब्ध गराउनुपर्दछ ।

नागरिकको सूचना माग्ने र पाउने हकको रक्षा गरौं, पारदर्शीता कायम गरौं ।

नेपाल सरकार

विज्ञापन बोर्ड

अब मात्र एक क्लिकमा...

www.prabharonline.com

facebook

www.facebook.com/PrabhOnline

www.facebook.com/PrabhOnline

प्रभाव दैनिक

प्रभाव पब्लिकेसन प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित | मुद्रण: एन्सेस कलर प्रेस, कार्यालय: काठमाडौं-७, सिफल, नेपाल | फोन नं.: ०१-४३७३५७७, ०१-४५८४३६८, ईमेल: prabhaddailynews@gmail.com, विज्ञापनका लागि: marketing2prabhaddaily@gmail.com, प्रबन्ध निर्देशक: कृष्ण कार्की, सम्पादक: विष्णु तामाङ